

חוברת לראש השנה תשע"ה

כתה א' ר' אפרים גולדווסר

חודש הרחמים והרצון

"להורי תלמידינו היקרים, ה' עליכם, יחיו."

בפרוס השנה החדשה הבעל"ט, הננו לברככם בברכת שנה טובה ומבורכת
ברוחניות וגשמיות כאחד.

עומדים אנו לפני הימים הנוראים ובפינו תפילה לבורא עולם

"עשה למען תינקות של בית רבן"

ובתפילת שמו"ע אנו מזכירין עשה למען תורתך - שנזכה יחד אתכם לגדל ולחנך
את ילדיכם תלמידינו שיחיו' להיות עוסקים בתורה ובמצוות לשמה ומבורכים
בקדושה ובטהרה בדרך ישראל סבא, ושנזכה שיתקבלו תפילתינו ובקשתינו
ונראה במהרה בהתגלות כבוד מלכותו יתברך על כל העולם.

חוברת זו אנו שולחים לתלמידינו הרכים - תשב"ר שלא טעמו טעם חטא, באופן
ובצורה שהוסבר להם והומחש להם בכיתה,

ואשרי עין ראתה אלה התלמידים השותים בצמא את דברי רבם בחינה "לא רעב
ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה'"; וע"י ציורים אלו יזכרו בהסברים
שקבלו ויכלו להביע את ידיעתם ולספר בנעימות ממה שקלטו בימים אלו.

ונסיים במזמור לתודה, השיר והשבח לחי עולמים על חסדו וטובו הגדול על העבר
וההווה ובקשה על העתיד שנצליח בעזהשי"ת בעבודתינו הקדושה, למען שמו
יתברך.

אלול

חודש אלול הגיע, בכל בוקר לאחר תפילת שחרית, תוקעים בשופר כדי להזכיר לנו לשוב בתשובה, כי הנה ראש השנה קרב ובא, נחזור בתשובה ונהיה ילדים טובים, נשמע בקול ההורים ולא נריב עם האחים ועם החברים והקב"ה ישלח לכולנו שנה טובה

סליחות

בשבוע שלפני ראש השנה מתחילים לומר "סליחות". ומבקשים מהקב"ה שיסלח לנו על כל מעשינו הרעים ומבטיחים מהיום והלאה לעשות רק מצוות.

בימים עברו היה השמש עובר בין הבתים, ודופק על החלונות ומכריז: שטייטס' אויף פאר סליחות ישראל עם קדושים השכימו לסליחות והיו היהודים מזדרזים לקום וממהרים לבית הכנסת לומר סליחות.

אַגֶּרֶת לְחֵבֵר

מַחֲדָּשׁ אֶלּוּל כְּשָׁכּוֹתֵב אָדָם אַגֶּרֶת (מִכְתָּב) לְחֵבֵרוֹ צָרִיךְ
לְכַתֵּב לוֹ בְּתַחֲלֵת הָאַגֶּרֶת אוֹ בְּסוֹפָהּ שִׁיזְכֶּה לְהַכְתִּיב וּלְהַחֲתִים
בְּסִפְרוֹן שֶׁל צְדִיקִים לְאַלְתֵּר לְחַיִּים טוֹבִים,

וְכֵן נוֹהֲגִין לְשַׁלַּח כְּרִטְסֵי בְּרָכָה לְהוֹרִים וּלְסַבִּים וּמְבָרְכִים
אוֹתָם בְּבִרְכַת שָׁנָה טוֹבָה.

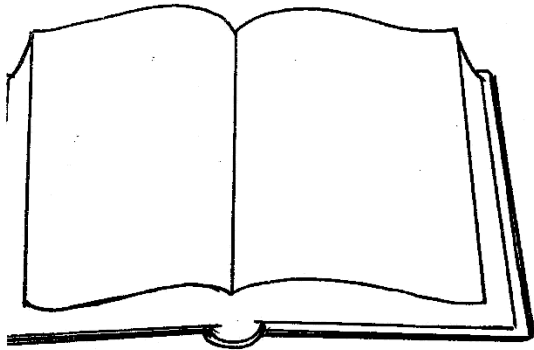
לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכְתֵּב...

עֶרֶב רֵאשׁ

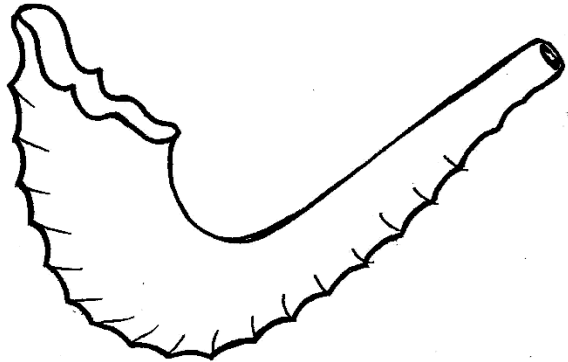
בְּעֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהוּא יוֹם הָאַחֲרוֹן לְפָנֵי יוֹם הַדִּין
מִשְׁכִּימִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמֵרַבִּים בְּאֻמֵּי רֵת סְלִיחוֹת,
וּבְנֵתֵינָת צְדָקָה.

"וּתְשׁוּבָה וּתְפִלָּה וּצְדָקָה מֵעַבִּירִין אֶת רַע הַגְּזִירָה"

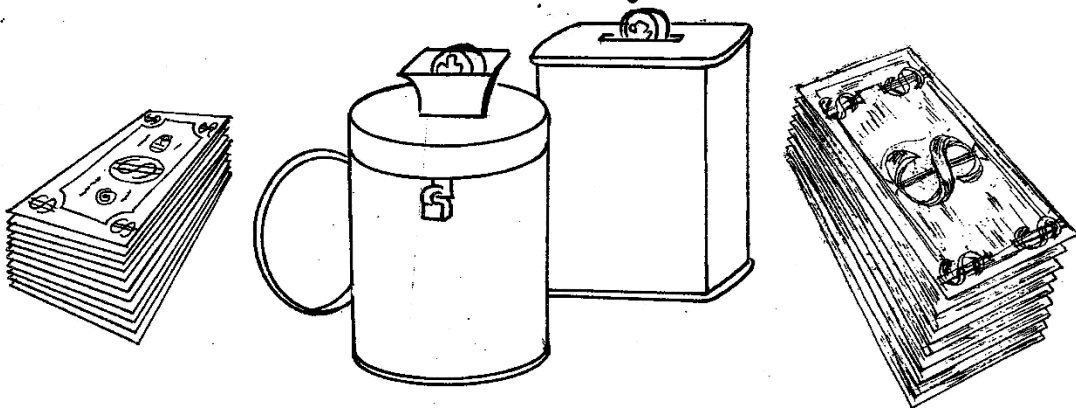
וּתְפִלָּה

וּתְשׁוּבָה

וּצְדָקָה

לְהַסְתֵּפֵר

נוֹהֲגִים לְהַסְתֵּפֵר וּלְהַתְרַחֵץ וּלְטַבֵּל בְּעָרֵב רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה,
וְלִזְבָּשִׁים בְּגָדִים נְאִים, לְהִרְאוֹת שְׂאֵנוּ בְּטוֹחִים בְּחֶסֶדִי ה'
יְתָרָה,
שְׂיוֹצִיא לְצַדֵּק מִשְׁפָּטֵינוּ.

בְּקִשְׁתְּ מַחִילָה

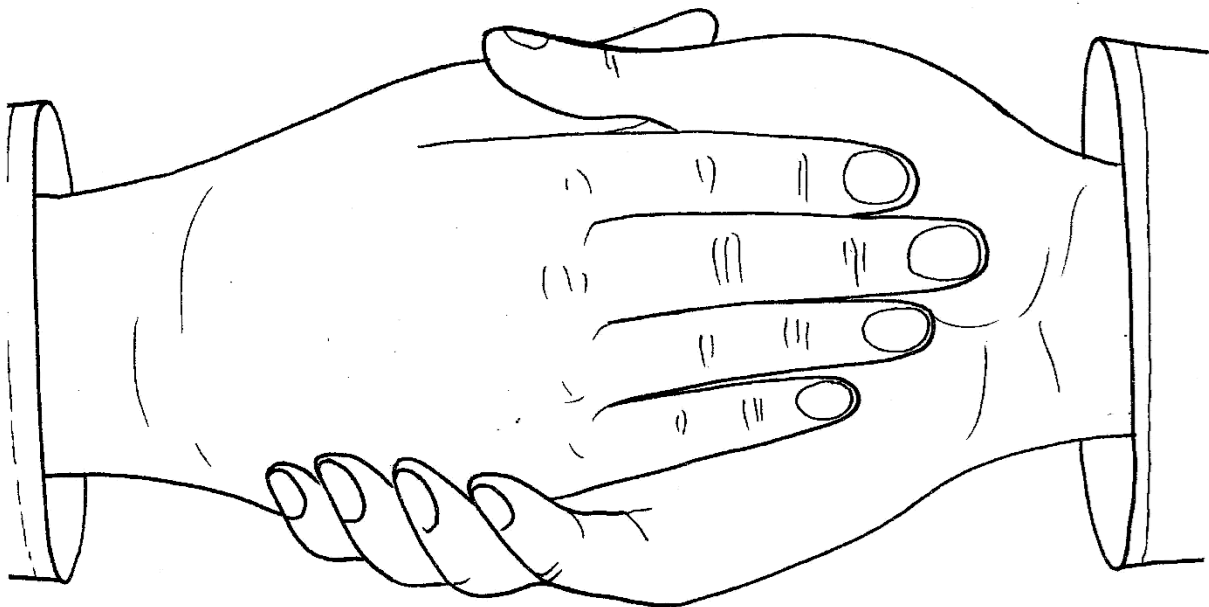
נוֹהֲגִים בְּעָרֵב רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְבַקֵּשׁ סְלִיחָה,

אִם חָס וְשָׁלוֹם פָּגַע בְּחֵבְרוֹ בְּמִשְׁךָ הַשָּׁנָה,

וְכֵן מְבַקְשִׁים מֵהַהוֹרִים-מֵאָבָא וּמֵאֵמָא סְלִיחָה וּמַחִילָה בְּלֵב
שָׁלֵם,

וּמִבְטִיחִים לָהֶם שְׂמֵהֵיּוֹם יִתְנַהֲגוּ יוֹתֵר טוֹב מִשָּׁנָה שְׂעָבְרָה.

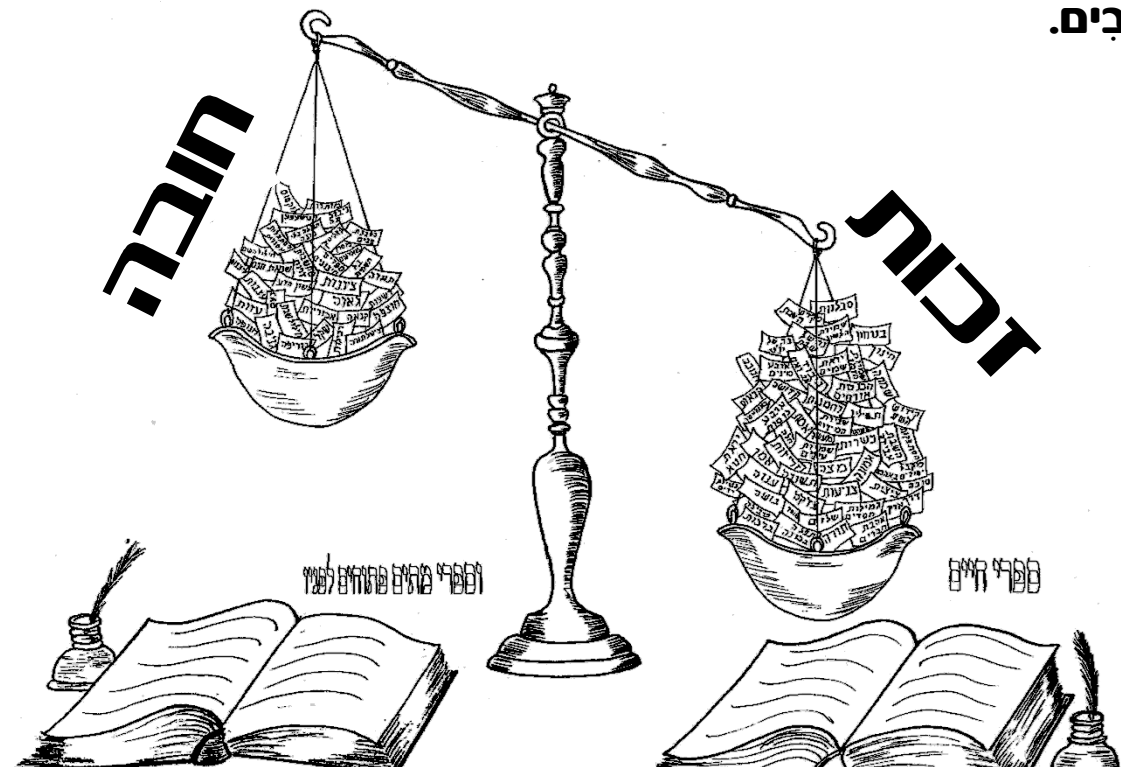
מִזֹּהֵךְ... מִזֹּהֵךְ...

ראש השנה

ראש השנה ביום זה יושב השם יתברך על כסא המשפט וכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון. ושוקל במאזנים (במשקל); בכף אחת של המאזנים מניחים את כל המעשים הטובים, ובכף השניה מניחים את כל המעשים הלא טובים, ונפתחים שלשה ספרים: אחד של צדיקים השני של בינונים, והשלישי של רשעים. אם המעשים הטובים מרבים, רושמים בספר של צדיקים לאלתר לחיים טובים. אם חס ושלום אין לו הרבה מעשים טובים, רושמים אותו בספר של בינונים, ומחכים לו מראש השנה עד יום הכפורים, אם לא עשה תשובה חס ושלום רושמים אותו בספר של רשעים, ואם עשה תשובה ומתחרט על מעשיו הרעים, רושמים אותו בספרן של צדיקים לאלתר לחיים טובים.

על כן נשתדל להרבות במעשים טובים
ונזכה לשנה טובה

שלושה ספרים

הספר האחד - ספרם של צדיקים
הספר השני - ספרם של רשעים
הספר השלישי - ספרם של בינונים.

בספר זה של בינונים נכתבים האנשים, שכפות המאזנים
אצלם שוות ואם ירבו במעשים טובים יכתבו בספרם של
צדיקים

איחולי לשנה טובה

בליל ראש השנה כשמסיימים להתפלל תפילת ערבית מאחלים איש לרעהו

והילדים מאחלים לאבא, סבא, אחים, וחברים:

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּפְתָּב וְתַחֲתֶם לְאַלְתָּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם

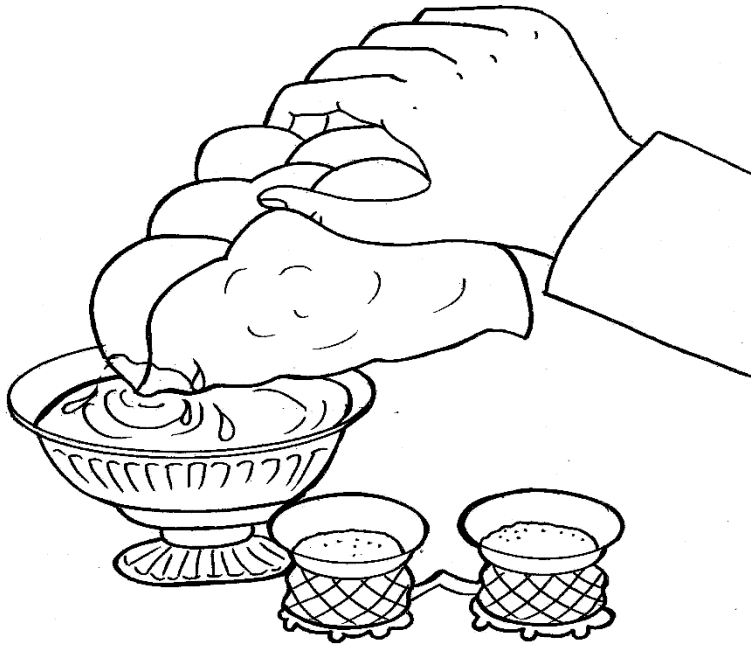
לאמא לסבתא ולאחיותיו אומר:

לְיוֹנָה מְזֻכָּה תִּפְתָּב וְתַחֲתֶם לְעֻלְמָה לְחַיִּים טוֹבִים

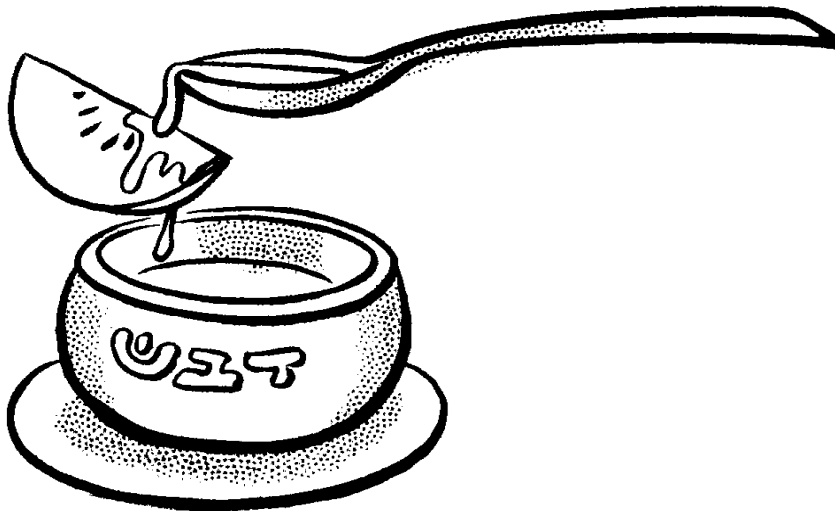
הסמנים

בְּלִיל רֵאשׁ הַשָּׁנָה נוֹהֲגִים לַעֲשׂוֹת סִמָּנִים,
לְרַמֵּז שְׁתַּחֲדֵשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה,
טוֹבְלִים פְּרוֹסֵת חֶלֶה שֶׁל הַמוֹצֵיא בְּדָבֵשׁ,

וְכֵן טוֹבְלִים תְּפוּחַ בְּדָבֵשׁ,

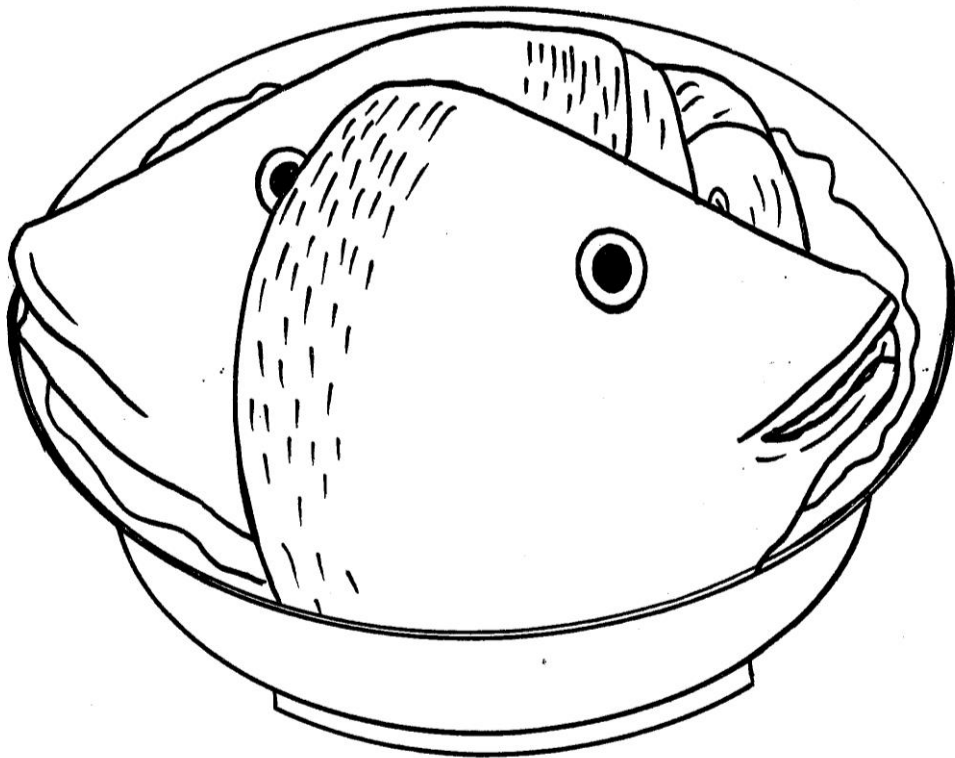
וְאוֹמְרִים יְהִי רְצוֹן שְׁתַּחֲדֵשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמִתּוֹקָה,

אֹכְלִים רֹאשׁ שֶׁל דָּג, וְאוֹמְרִים,
יְהִי רְצוֹן... שְׁנֵהִי לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב,
וְאוֹכְלִים דָּגִים וְאוֹמְרִים יְהִי רְצוֹן... שְׁנִפְּרָה וְנִרְבֶּה כְּדָגִים.

שְׁנִפְּרָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב

סמני החג

כְּמוֹ כֵּן אוֹכְלִים מֵיְנֵי יַרְקוֹת שְׁבַשְׁמוֹתֵיהֶם יֵשׁ רֶמֶז לְטוֹבָה,
 כְּגוֹן סִילְקָא, כֶּרְתִי, רוֹבֵיא, קָרָא, תְּמָר, וְרִמּוֹן,
 וְלִפְנֵי שְׂאֵכֵל אֶת הַמֵּינִים אוֹמֵר אֶת הַיְהִי רְצוֹן הַשִּׁירָ לְזֶה.

בחג ליל ראש השנה נוהגים לאכול מאכלים שמסוגלים על שנה טובה.

מנהגי ליל ראש השנה:

אוכלים תמר ואמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׂיִתְמוּ שׁוֹנְאֵינוּ:

אוכלים תפוח שהוטבל בדבש וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶיךָ ה' אֱ-לֹהֵינוּ וְאֵלֵינוּ אֲבוֹתֵינוּ. שְׁתַּחַדֵּשׁ עֲלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וּמְתוֹקָה:

מברך בפה"א ויכוין לפטור כל מיני פרי האדמה, ואוכלים קצת קרא, ואמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁתַּקְרַע רוּעַ גִּזְרֵי דֵינֵנוּ וְיִקְרָאוּ לְפָנֶיךָ זְכוֹתֵנוּ:

אוכלים רוביא וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׂיִרְבוּ זְכוֹתֵנוּ:

אוכלים כרתי וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׂיִכָּרְתוּ שׁוֹנְאֵינוּ:

אוכלים סילקא וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׂיִסְתַּלְקוּ אוֹיְבֵינוּ וּמִשְׁטֵינֵנוּ:

אוכלים דגים וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׁנַפְרָה וְנִרְבָּה כְּדָגִים:

אוכלים בשר ראש כבש וקודם האכילה אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים, שְׁנַהֲיָה לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב:

יש נוהגים לאכול גם רמון ויש שאין אוכלים את הרמון אלא בליל שני של ראש השנה, ומכונים עליו בברכת "שהחינו", קודם אכילת הרמון אמרים:

יְהִי רָצוֹן מִלְפָּנֶי אֲבִינוּ שְׁבַשְׁמִים שְׁנִרְבָּה זְכוֹת כְּרֵמוֹן:

תקיעת שופר

מצוה מיוחדת ישנה בראש השנה לשמוע תקיעת שופר, לפני התקיעה מברך התוקע

”ברוך אתה ... לשמוע קול שופר”

”ברוך אתה ... שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה.”

סוגי הקולות:

_____ תְּקִיעָה

_____ שְׁבָרִים

----- תְּרוּעָה

תְּקִיעָה גדולה

_____

וכולם עונים אמן! גם הילדים מקשבים בדממה ולא מדברים בזמן תקיעת שופר. תקיעות רבות תוקעים בשופר, תקיעה, שברים, ותרועה. כדי לבלבל את השטן שלא ידבר עלינו דברים רעים.

תשליך

בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה אַחַר הַצְּהָרִים הוֹלְכִים לְמָקוֹם שְׂיֵשׁ שֵׁם מַיִם, וְאוֹמְרִים
שֵׁם סֵדֶר תְּשֻׁלֵּיךְ, (וַיֵּשׁ שְׁהוֹלְכִים לְאִמִּירַת תְּשֻׁלֵּיךְ בְּעִשִׂי"ת...)
וְאַחַר אִמִּירַת תְּשֻׁלֵּיךְ נוֹהֲגִין לְנַעַר הַבְּגָדִים,
וְהוּא רִמְזוֹ לְתֵת לֵב לְהִשְׁלִיךְ אֶת הַחֲטָאִים וּלְהִיּוֹת נְקִיִּים מִכָּל חֲטָא
וְצוּן.

- איזה חג מתקרב ובא ? ראש השנה.
- כמה ימים ראש השנה ? שני ימים [ברציפות].
- מה זה ראש השנה ? בראש השנה מתחיל שנה חדשה. שנת תשע"ה
- מה עושה הקב"ה בראש השנה ? ה' יושב על כסא רם ונשא, ודן ושופט את כל יושבי תבל. מה יהי' אתם, ומה יקרה להם, במשך השנה החדשה.
- כמה ספרים נפתחים בראש השנה ? שלשה ספרים נפתחים, של צדיקים, ושל בינונים, ושל רשעים, מי שעשה תשובה, ועושה הרבה מצוות נקרא צדיק, וה' כותב אותו בספרן של צדיקים, שיהי' לו שנה טובה ומבורכת, ומי שהתחיל לעשות רק קצת תשובה, נקרא בינוני, ומחכים לו עד יום הכיפורים, לראות אם יעשה תשובה שלימה, ומי שלא עושה בכלל תשובה, ועושה רק עבירות נכתב בספר השלישי ה"י.

ליל ראש השנה:

□ מה אנו עושים בראש השנה ? הולכים לביהכנ"ס, ומתפללים הרבה מתוך סידור מיוחד הנקרא "מחזור", ומבקשים מה' שיכתוב אותנו בספרן של צדיקים, לשנה טובה ומבורכת.

□ מה עושים בליל ר"ה אחר התפלה ? כל אחד נותן יד לאביו, לסבו, לאחיו, ולחבריו, ומברכן ואומר להן, א גוט יום טוב, לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכְתְּבֵנִי וְתַחַתְּמֵנִי לְאַלְתֵּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם

לאמא לסבתא ולאחיותיו אומר:

לְשָׁנָה טוֹבָה תִּכְתְּבֵנִי וְתַחַתְּמֵנִי לְאַלְתֵּר לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם

□ מה עושה האבא בליל ראש השנה כשמגיע לבית ? קידוש מיוחד לר"ה, ובסופו אומרים שהחיינו.

סימנא טבא

□ בליל ר"ה נוהגים לאכול מאכלים שהם לסימן, שיהא לנו בעז"ה שנה טובה, מתוקה, ומבורכת.

□ במה טובלים את פרוסת המוציא ? בדבש.

□ מה עוד נוהגים לטבול בדבש ? תפוח מתוק, לסימן שיהא לנו שנה מתוקה כדבש, ומברכים בפה"ע, ואחר שאוכלים קצת, אומרים: יה"ר שתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

סימנא טבא

- **מה עוד נוהגים לאכול ? ראש של דג ואומרים: יה"ר שנהי' לראש ולא לזנב.**
- **גם נוהגים לאכול רמונים, ואומרים יה"ר שירבו זכויותינו כרמון.**

□ **כמו"כ נוהגים לאכול תמרים, וגזר הנקרא מהערן. הפטרת חנה:**

פעם היה איש שקראו לו אלקנה, סיפרנו על צדקתו היה עולה כל שנה לרגל מדרך אחרת, כדי שעוד יהודים יעלו עמו, והיו לו שתי נשים - חנה ופנינה. לפנינה היו ילדים, ולחנה לא היו ילדים. פנינה היתה מעירה את הילדים כל בוקר, נוטלת להם ידים, אומרת איתם מודה אני, מכינה להם אוכל בתיק, והילדים הלכו בשמחה לחיידר. חנה ראתה והיתה מאד עצובה, גם היא רוצה ילד שילמד תורה ויהיה צדיק, מה עשתה ? הלכה לבית המקדש (משכן) ובכתה בשקט והתפללה לד', "ד' רק אתה יודע כמה עצוב לי בלב כי אני גם רוצה ילד שילמד תורה ויהיה צדיק גדול, אנא ד', תן לי ילד צדיק, והתפילה של חנה עלתה למעלה בשמים, וד' שמע את התפילה, ויחשבה עלי לשיכורה, ומה ענתה לו, ועלי אמר לה שנתקבלה תפילתה ובראש השנה נולד לה תינוק, איך קראו לו ? שמואל, והוא למד הרבה תורה ונהיה צדיק גדול, וקראו

שחרית ראש השנה / תקיעת שופר:

- **בראש השנה בבוקר קמים מוקדם, והולכים לתפלה, וחוזרים מאוחר אחה"צ, כי מתפללים ושרים הרבה,**
- **[מה לובש החזן בביהכנ"ס ? "קיטל", בגד לבן מיוחד.]**
- **מה צועקים כולם באמצע התפלה יחד עם החזן ? "המלך", כי אנו ממליכים את ה' על כל העולם בר"ה, וכל באי עולם, המלאכים, וכל הבריות, פוחדים ורועדים מפני ה', בבואו לשפוט את כולם.**
- **איזה מצוה גדולה וחשובה אנו מקיימים בר"ה ? "תקיעת שופר",**
- **לאחר קריאת התורה, לפני תפלת מוסף, תוקעים בשופר,**
- **מה לובש הבעל תוקע [האיש שתוקע] ? "קיטל",**
- **מה אומרים לפני שמתחילים לתקוע ? שתי ברכות, אקב"ו לשמוע קול שופר, ושהחיינו.**
- **ממה עשוי השופר ? מקרן של איל.**

□ מה צריכים לעשות משמתחילים את הברכות לפני תק"ש ?
צריכים מאוד להזהר להיות בשקט מהתחלת הברכות, ועד
גמר תפלת מוסף, לא לדבר ולא לעשות שום רעש, כדי לא
להפריע להתפלל ולשמוע התקיעות.

תשליך:

□ מתי מקיימים מנהג ה"תשליך" ? בר"ה אחה"צ, אחר תפלת
מנחה,

□ איפה אומרים זאת ? הולכים ליד מקום שיש שם מים
ובתוכם דגים, ואומרים שם תפלה מיוחדת, ואחר התפלה,
מנערים את שולי הבגדים, ומתכוונים להשליך העבירות,
ויש מקומות שמקיימים מנהג הזה, לפני יום כיפור.

השיר והשבח:

- זכרנו לחיים
- בספר חיים ברכה ושלום
- ותשובה ותפלה וצדקה
- תקע בשופר גדול

